

17. ΠΥΡΣΟΙ

Πυρσός είναι μια συσκευή που εκπέμπει ισχυρό φως τη νύχτα για επισήμανση ενός παραθαλάσσιου ή θαλάσσιου γεωγραφικού σημείου, το οποίο είναι σαφώς καθορισμένο και γνωστό εκ των προτέρων.

17.1 Κατηγορίες πυρσών

Ανάλογα με τη θέση τους και τη χρησιμότητά τους, διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες πυρσών:

1. **Φάροι:** Είναι τοποθετημένοι στη στεριά, συνήθως σε ακρωτήρια, για να επισημαίνουν οι ναυτιλλόμενοι τη θέση τους και για να επισημαίνουν επικίνδυνες περιοχές. Να σημειώσουμε εδώ ότι οι όροι «πυρσός» και «φάρος» μερικές φορές μπερδεύονται.
2. **Φανοί:** Είναι κατασκευές παρόμοιες με τους φάρους, αλλά πολύ μικρότερες. Τοποθετούνται στις δυο πλευρές κάθε εισόδου λιμανιού.
3. **Φωτοσημαντήρες:** Πυρσοί τοποθετημένοι σε μόνιμα αγκυροβολημένες σημαδούρες. Χρησιμοποιούνται είτε για την επισήμανση υφάλου (π.χ. φωτοσημαντήρας Επανομής) είτε για την οριοθέτηση διαύλου (π.χ. Βεσπασιανός και Τούζλα, στο Αγγελοχώρι).
4. **Φανοί κατεύθυνσης:** Πυρσοί που εκπέμπουν φως σε πολύ μικρό τομέα (γωνία). Τα πλοία πρέπει να κινούνται μέσα σ' αυτό τον τομέα, για ασφαλή πλευση.
5. **Ιθνητήριοι φανοί ή φανοί ευθυγράμμισης:** Ζεύγη πυρσών. Τα πλοία πρέπει να ευθυγραμμισθούν με αυτούς για ασφαλή πλευση. Χρησιμοποιείται συνήθως για ασφαλή είσοδο μεγάλων πλοίων σε λιμάνι.
6. **Φαρόπλοια:** Είναι πυρσοί τοποθετημένοι σε μόνιμα αγκυροβολημένα πλοία, τα οποία είτε εκτελούν μακροχρόνιες εργασίες (π.χ. εξόρυξη πετρελαίου) είτε είναι εγκαταλελειμμένα.
7. **Αεροφάροι:** Είναι κανονικοί φάροι, οι οποίοι όμως είναι τοποθετημένοι στα αεροδρόμια.
8. **Ραδιοφάροι:** Είναι πομποί ραδιοκυμάτων (και όχι φωτός), και χρησιμοποιούνται στη ναυτιλία, για να βρίσκουν τα πλοία μια γραμμή θέσης, ή και για ασφαλή είσπλου σε λιμάνια.

17.2 Χαρακτηριστικά πυρσών

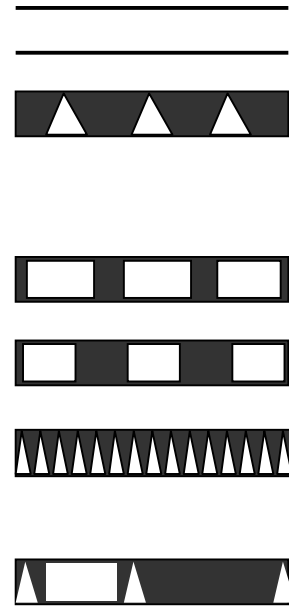
Ο κάθε πυρσός έχει τη δική του «ταυτότητα», προκειμένου να ξεχωρίζει από τους άλλους πυρσούς της περιοχής. Σε μια γεωγραφική περιοχή, δυο ή περισσότεροι πυρσοί ποτέ δεν έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά. Τα στοιχεία που συνθέτουν την ταυτότητα του κάθε πυρσού, είναι τα εξής:

Σημείωση: Τα εντός παρενθέσεων είναι οι αντίστοιχοι συμβολισμοί, που χρησιμοποιούνται πάνω στους χάρτες

1. **Χαρακτηριστικό φωτοβολίας:** Ο κάθε πυρσός εκπέμπει μια δική του σειρά διαδοχής χρονικών περιόδων φωτός και σκότους. Οι εναλλακτικές αναλύονται παρακάτω.
2. **Χρώμα:** Το χρώμα του φωτός που εκπέμπει ένας πυρσός μπορεί να είναι λευκό (W), ερυθρό (R), πράσινο (G) ή σπανιότερα πορτοκαλί (Or). Ας σημειωθεί εδώ, ότι ένας πυρσός μπορεί να εκπέμπει διάφορα χρώματα σε διαφορετικούς τομείς (βλέπε σχήμα 16.1).
3. **Περίοδος:** Ο χρόνος μέσα στον οποίο ολοκληρώνεται το χαρακτηριστικό φωτοβολίας. Μετρείται σε δευτερόλεπτα (s).
4. **Εστιακό ύψος:** Το ύψος της πηγής φωτός από τη μέση στάθμη της θάλασσας. Μετρείται σε μέτρα (m).
5. **Εμβέλεια:** Το πόσο μακριά φέγγει ο πυρσός. Μετρείται σε ναυτικά μίλια (M).

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά φωτοβολίας, είναι τα εξής:

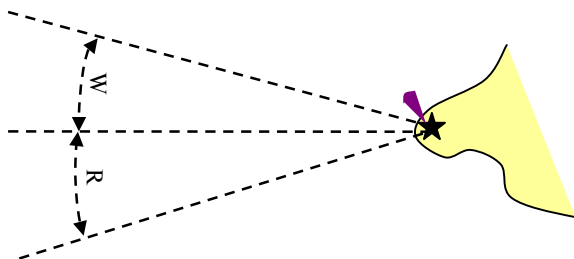
- **Σταθερός - Fixed (F):** Σταθερό φως, σταθερής έντασης.
Π.χ. F R 3M: Σταθερός ερυθρός, με εμβέλεια 3 ν. μίλια.
- **Αναλάμπων - Flashing (Fl):** Φως κατά κανονικά διαστήματα. Η διάρκεια του φωτός είναι μικρότερη του σκότους.
Π.χ. Fl (2) 15s 23m 24M: Αναλάμπων (εννοείται λευκός), 2 αναλαμπές ανά 15'', ύψος 23 μέτρα, εμβέλεια 24 ν. μίλια.
- **Διαλείπων - Occulting (Occ):** Φως κατά κανονικά διαστήματα. Η διάρκεια του φωτός είναι μεγαλύτερη του σκότους.
- **Ισοφασικός - Isophase (Iso):** Φως κατά κανονικά διαστήματα. Η διάρκεια του φωτός και του σκότους είναι ίσες.
- **Σπινθηρίζων - Quick Flashing (Q):** Συνεχείς γρήγορες αναλαμπές, περισσότερες από 60 ανά λεπτό.
Π.χ. Q R 2M: Σπινθηρίζων ερυθρός με εμβέλεια 2 ναυτικά μίλια.
- **Μορσικός - Morse Code (Mo(ένα γράμμα ή αριθμός)):** Με εναλλαγές βραχέων και μακρών αναλαμπών δίνει ένα γράμμα ή έναν αριθμό σε μορς.
Π.χ. Mo (K) 30s 10M: κάθε 30'' εκπέμπεται το γράμμα K σε μορς, με εμβέλεια 10 ναυτικά μίλια.

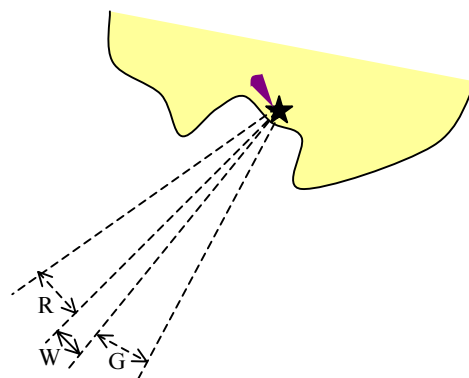
Τα παραπάνω είναι τα βασικά χαρακτηριστικά φωτοβολίας. Υπάρχουν ακόμα 12 περίπου χαρακτηριστικά, τα οποία προκύπτουν από τα βασικά και τα οποία δε χρησιμοποιούνται τουλάχιστον στο Βόρειο Αιγαίο.

17.3 Φαροδείκτης

Ο Φαροδείκτης είναι ένα βιβλίο που εκδίδεται από την Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού. Περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία σχετικά με όλους τους πυρσούς της Ελλάδας. Για κάθε πυρσό αναφέρονται: ο αύξων αριθμός του, το όνομά του (αν έχει), οι γεωγραφικές συντεταγμένες του, το όνομα της περιοχής στην οποία βρίσκεται, τα στοιχεία που αναφέρθηκαν παραπάνω (ύψος, χρώμα κ.λ.π.) και περιγραφή της κατασκευής ή της φαροκιάς.

Σχήμα 17.1: Παράσταση στο χάρτη φάρου με τομείς διαφορετικών χρωμάτων για επίσημανση επικίνδυνης περιοχής

Σχήμα 17.2: Φανός κατεύθυνσης